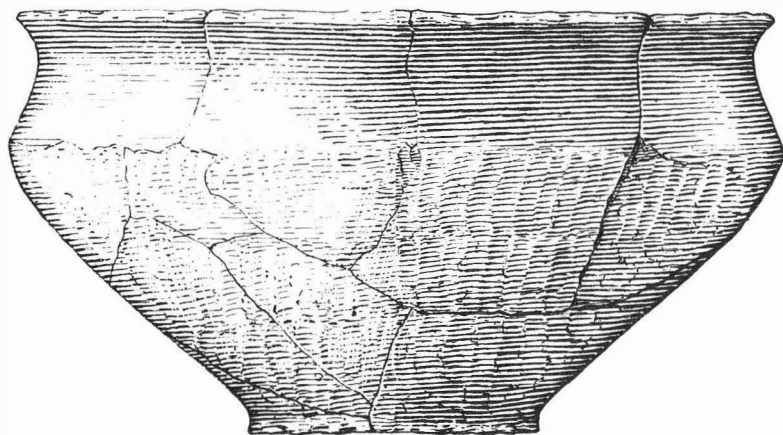

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

Vladimír G o š , Okresní vlastivědné muzeum Šumperk

In den Sommermonaten des Jahres 1987 setzte die archäologische Rettungsgrabung der Burg Úsov fort. Sie konzentrierte sich auf die Quermauer, die den Burghof in zwei Teile teilt, die bereits bei im vergangenen Jahr festgestellt worden war. Die Sonde 1/87 verlief in W-O Richtung zwischen dem Vlašimka genannten Turm und dem Kutschenabstellraum. In dieser gelang es Mauernfundamente aus Stein und Mörtelverbauung vollständig abzudecken, die am Fusse 260 cm stark waren. Auf der Westseite sank das Terrain steil ab und erreichte eine Tiefe um 310 cm. Die Depression war im unteren Teil mit einer Mauerndestruktion ausgefüllt, auf diese setzten Ausgleichungsschichten an, aus Erde mit Ziegeln und Scherben vermischt, die irgendwann in der 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts entstanden.

Im östlichen Teil des Burghofes stieg das Terrain steil an, die Überhöhung erreicht fast 5 m. Hier befand sich das Liegende knapp unter der Humusschicht. Sonde 2/87 verlief in N-S Richtung im östlichen Teil der Burg und hatte Ausmasse von 16 x 5 m. In ihrem oberen Teil gelang es Reste von drei einfachen Feldöfen abzudecken. Der am besten erhaltene Ofen A hatte eine fast viereckige Form, die Länge der Kante betrug 260 cm, von diesem blieb nur ein Lehm-bewurfflecken in einer Stärke von 3 - 5 cm erhalten.

Im Jahre 1987 gelang es die Untersuchung des östlichen Teiles der Burg vollständig zu beenden, in den nächsten Jahren werden wir uns auf den bisher wenig bekannten westlichen Teil des Objektes konzentrieren.

PRVNÍ ETAPA ZÁCHRANNÝCH PRACÍ NA HRADĚ ŠOŠTÝNĚ U KOPŘIVNICE /okr.

Nový Jičín/

Vratislav J a n á k , AÚ ČSAV Brno, Emanuel G r e p l , Okresní vlastivědné muzeum

Nový Jičín

Hrad Šostýn je situován asi 1,5 km jihovýchodně od centra Kopřivnice na protáhlé ostrožně /453 m n.m./, přimykající se k vrchu Pískovna /584 m n.m./, od kterého je na východě oddělena sedlem, rozšiřujícím se v severní části v plošinku, na severu pak prudkou strží. Úzké temeno ostrožny se táhne v délce asi 200 m mírně obloukovitě od jihovýchodu k severovýchodu; přitom se stále zužuje a klesá. Je rozděleno - alespoň zčásti uměle - v šest pahorků. Jádro hradu zabírá první dva pahorky od jihu, které jsou poměrně vysoké a rozsáhlé. K funkci zbylých čtyř - menších, se bez výzkumu nelze vyjádřit, stejně jako k rozsahu a podobě předhradí, které se zřejmě rozkládalo především na plošince sedla. Ze snáze přístupné severní a východní strany, částečně i ze strany jižní, je jádro hradu chráněno dvěma pásy vnějšího opevnění; pásy jsou od sebe vzdáleny 40 - 50 m a tvořeny vždy příkopem s následným valem. Západní svahy klesají velice strmě k bezejmennému přítoku Kopřivničky, takže opevnění zde bylo zbytečné.

Na hradě - který zanikl za husitských válek ve 20. letech 15. století, a jehož nadzemní části byly rozebrány v 1. polovině 19. století - prováděli první drobné výkopy ve 20. letech R. Příhoda /1923/ a G. Stumpf /1927/. V letech 1935 - 1938 zde rozsáhlejší výkupy, spojené i s konzervací veškerého obnaženého zdiva, prováděla kopřivnická odbočka Klubu českých turistů pod vedením E. Hanzelky. Těžiště výzkumu bylo v částečném prokopání sklepního traktu hradního paláce dvouprostorové dispozice s přílehlou chodbou na severní straně, který byl umístěn v jihozápadním rohu jádra /Hanzelka 1945/.

Nepříznivý stav odkrytého zdiva paláce, ponechaného od r. 1938 sobě samému, vyvolal v r. 1987 několik jednání, při nichž bylo dohodnuto, že MěstNV Kopřivnice jako vlastník zajistí alespoň v nejnútnejší míře vyčištění a opětovnou konzervaci odkrytých pozůstatků. Vlastních prací se pod metodickým vedením archeologického pracoviště OVM N. Jičín a s konzultacemi opavské expozitury AÚ ČSAV Brno a KSSPPOP Ostrava s nevšedním entuziasmem ujali osobně L. Kostelník, předseda ŠKK MěstNV a J. Tichánek, okresní konzervátor SPPOP.

Od června do listopadu r. 1987 především vyklidili ve svém volném čase větší část od r. 1938 znovu zasutých sklepení paláce; získali odtud poměrně četné nálezy ze 14. - zač. 15. století a jeden zlomek pravěké keramiky, datovatelný rámcově do eneolitu. Kromě toho začistili na pátém pahorku - tedy již mimo hradní jádro - vývrat o ϕ cca 2 m a hloubce cca 1 m, odkud získali keramiky a železné předměty, které se od nálezů z jádra neliší. Konečně také

očistili obloukovitý úsek zdiva, patrný v severovýchodním rohu hradního jádra - zde není vyloučeno, že se jedná o základové partie válcovité věže, ale definitivně to může rozhodnout teprve budoucí výzkum. Po skončení manuálních prací provedli nové zaměření zbytků zdiva, patrných v jádře hradu, které v některých ohledech koriguje zjištění dřívějších měření.

Průběh a výsledky prací v r. 1987 byly spolu s dosavadními poznatky o Šostýně, podrobným popisem hradu a patřičnými plány ihned publikovány /Janák et alii 1988/. S pokračováním záchranných prací a průzkumů na Šostýně se počítá i v následujících letech.

L i t e r a t u r a :

Janák, V. - Zedulčík, J. - Grepl, E. - Kostelník, L. - Tichánek, J. 1988: Současný stav výzkumu hradu Šostýna, Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín 41.

Hanzelka, E. 1945: Historie vykopávek a oprava hradu Šostýna. Rkp. uložený v kopřivnickém muzeu.

Přihoda, R. 1923: Die Ergebnisse eines Ausgrabungsversuches auf der Burgruine Schauenstein, Das Kuhländchen 5, 65-69.

Stumpf, G. 1927: Die Ruine Schauenstein, Das Kuhländchen 8, 145-147.

Erste Etappe der Rettungsarbeiten auf der Burg Šostýn bei Kopřivnice / Bez. Nový Jičín /. Die Burgruine Šostýn befindet sich ca. 1,5 km südöstlich vom Zentrum der Stadt Kopřivnice. Vor dem II. Weltkrieg führten hier kleinere Grabungen R. Přihoda /1923/, G. Stumpf /1927/ und in den Jahren 1935 - 1938 ausgedehnte Grabungen, mit der Konservierung des erhaltenen Gemäuers verbunden, vor allem in den Kellerräumen des Burgpalastes E. Hanzelka /1945/ durch. Mit der Zeit verwitterte das Gemäuer und daher hat man im Jahre 1987 beschlossen dieses neuerlich zu konservieren.

Im Laufe der ersten Etappe der Erhaltungsarbeiten wurde der grösste Teil des Schuttes aus dem Palastverlies geräumt, kleinere Feststellungsgrabungen an einigen Stellen des Burgareales durchgeführt und von neuem das Gemäuer vermessen, das in den Räumen des Burgkerne sichtbar war. Der Verlauf und die Ergebnisse der Arbeiten auf der Burg im Jahre 1987 gemeinsam mit den bisherigen Erkenntnissen über die Burg sind bereits eingehend publiziert worden /Janák et alii 1988/.

DOKONČENÍ ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU DROBNÉHO STŘEDOVĚKÉHO OPEVNĚNÍ

LIPINA /okr. Frýdek - Místek/

Pavel K o u ř i l , A Ú Č S A V Brno

Ve spolupráci s OVM ve Frýdku - Místku byl dokončen výzkum drobného středověkého opevnění Lipina /kat. území Staříč/. Bylo zde položeno celkem sedm sond včetně řezu příkopem a následným nevýrazným valem. Zjištěná kulturní vrstva byla velmi plytká a obsahovala malé množství nálezů konce 13. a 14. století, svědčící v souladu s předchozími pozorováními o velmi krátké existenci fortifikace. Mimo centrální věžovitou stavbu s kamennou podezdívkou nebyl zachycen žádný objekt.

Překvapení přinesl řez nedokončeným valem, vymežujícím poměrně rozsáhlý oválný areál, přiléhající ke středověkému opevnění, o kterém jsme se domnívali, že je rovněž středověkého původu. Ukázalo se však, že val je s velkou pravděpodobností výsledkem činnosti lidu popelnicových polí, dle keramiky nejspíše ze stupně HC. Jde tedy o novou, doposud nepodchytenou lokalitu.

Beendigung der archäologischen Erforschung der kleinen mittelalterlichen Befestigung in Lipina / Bez. Frýdek - M í s t e k /. Durch sieben Sonden einschliesslich des Schnittes durch den Graben und den folgenden ausdruckslosen Wall hat man eine sehr flache Kulturschicht mit Material aus dem Ende des 13., resp. der Wende des 13. und 14. Jahrhunderts festgestellt, im Einklang mit den vorhergehenden Beobachtungen, von einer sehr kurzen Existenz der Fortifikation zeugend. Ausser dem zentralen turmartigen Bau hat man kein Objekt erfasst. Der anliegende nicht beendet Wall wurde als hallstattzeitlich, am ehesten der Stufe HC, klassifiziert.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné